

SVOBODNA SLOVENIJA

AÑO (LETO) XXIII. (17)

No. (Štev.) 3

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES

16. januarja 1964

Nova spomenica

s starim ciljem

Tik pred odhodom papeža Pavla VI. na romanje v Sveto deželo so sovjetski veleposlaniki v vseh državah, s katerimi Moskva vzdržuje diplomatske stike, dobili od Hruščova ukaz, naj razdelijo posameznim predsednikom njegovo spomenico o miru, kakršnega si zamišlja za letošnje leto. Spomenica obsega dvajset strani v ruščini napisanega teksta, tako da so ga morale posamezne vlade najprej prevajati v domači jezik, nakar so jo začele proučevati, istočasno z njeno objavo v svetovnem tisku. Že pri površnem prelistavanju spomenice, ki ji je Hruščov dal najprej obliko tajnega dokumenta, da bi ji dal večji poudarek, je prav lahko treznemu človeku priti do naslednjih razmišljanj in ugotovitev:

Kadarkoli sovjetski komunistični diktator Nikita Hruščov razpošlje spomenico zahodnim državam, zunanji ministri in predsedniki stikajo glave, da bi ugotovili kakšnega mačka v vreči so spet dobili iz Kremlja. Te nezaupljivosti je kriv Hruščov sam, ker je bil, je in bo ostal komunist. Nešteto krat je namreč že dokazal, da izrablja svoje spomenice le za propagando ali pa z njimi nastavlja pasti, v katere, upa, da bo ujel zahodnjake.

V svoji zadnji spomenici prve dni letošnjega leta, ki jo je zaviil v nekaj izrabljenih fraz o dobri volji in miru, na dolgo in široko razpravlja o moskovskem stališču do nujnosti mirnega reševanja obmejnih sporov med narodi. Toda spomenica je tako sestavljena, da daje malo upanja na konec živčne vojne. Predlogi Hruščova za sklenitev meddržavne nenapadalne pogodbe ne navedajo ničesar, česar ne bi že vsebovala listina Združenih narodov. Njegova spomenica je, nasprotno, polna spodrslih je in nasprotij. Tako npr. predlaga, naj se zahodnjaki odpovedo uporabi sile za spreminjanje obstoječih meja, istočasno pa od njih zahteva, naj priznajo rdeči Kitajski pravico do zasedbe Čang-kajskove Formoze; prav tako zagovarja indonezijsko priključitev zahodnega dela Nove Gvineje.

Na drugi strani pa nikakor ne omenja obmejnih sporov, ki jih povzroča rdeča Kitajska Sovjetski zvezi, kjer sta v zadnjem času oba komunistična kolosa celo okrepila svoje postojanke. Ali se Hruščov hoče zavarovati kot nedolžna žrtev za primer, da se Kitajska odloči za napad — kakor se je zavaroval tudi ob kitajskem napadu na Indijo, o katerem v spomenici ne črhnje niti besedice.

Vsekakor pa je mačka v vreči treba iskati v Hruščovem dolgem razpravljanju o nevarnosti oboroženega spopada „na tistem delu sveta, kjer sta se sprožili obe svetovni vojni in kjer je v sedanjem trenutku osredotočena večina čet in materiala dveh največjih nasprotujočih si oboroženih sil“ — s čemer misli na Evropo na splošno in na Berlin posebej. Če Hruščov namerava s tem ustvariti nerazpoloženje svetovnega javnega mnenja proti prisotnosti zavezniških oddelkov v Evropi in Berlinu, potem nikakor nima namena prenehati z živčno vojno. Nasprotno ponovno dokazuje že na začetku letošnjega leta, da mu je glavni cilj še vedno gospodstvo komunizma nad svetom. S porazom zahodnjakov v berlinski zadevi, bodisi v Združenih narodih ali na bojnem polju, bi Hruščov storil velik korak v tej smeri.

Hruščov je v svojih manevrih vztrajen in prilagodljiv. Danes se mu usta razležejo v širok nasmehek; jutri je rdeč od jeze in tolče s čevljem po mizi; ta mesec dviga visoko v zrak goloba miru, prihodnji mesec na skrivaj prevaža rakete na Kubo. Toda, naj kaže svetu katerikoli obraz, nikdar ni mogče zanikati, da je vedno isti nevaren človek svetovnemu miru. Neprestano se zvija in obrača, popuša in pritiska, se sporazumeva in odpoveduje sporazume, vse to sledeč svojemu cilju, ki ga je sam najbolje povedal: „Mi bomo vas, zahodnjake, pokopali.“

O tej njegovi grožnji ni treba dvoiliti: usoda, ki jo hoče krotiti zahodnemu svobodnemu svetu, je pokopališče. Zato mora Zahod, čeprav ne grozi, vedno imeti pri roki gorjačo. Samo en način je za uspešen razgovor s komunisti: Zahod mora biti močan, da napravi pogajanja privlačna.

PANAMA – NOV PROBLEM ZA ZDA

V Panami, skozi katero je zgrajen prekop, ki veže Tihi z Atlantskim oceanom, je prejšnji teden prišlo do krvavih nemirov, naperjenih proti Amerikancem. Do spora je prišlo, ker Amerikanci niso dovolili, da bi na nekem šolskem poslopju visela poleg ameriške tudi panamska zastava. Iz spopadov med študenti in policijo se je nato razvila prava bitka med ameriškim vojaštvom in panamskim prebivalstvom, ki se je razširila še na ostala mesta po državi. Rezultat tridnevnih izgrediv je bil 24 mrtvih in nad 600 ranjenih na obeh straneh. Izgredniki so pa zažgali več ameriških poslopj, avtomobilov in poškodovali tudi ameriško veleposlaništvo. Osebe se je iz poslaništva moralo umakniti. Panamska vlada je namreč tudi prekinila diplomatske odnose z ZDA.

Ker je bilo razvidno, da so v izgrede nekaj ur po incidentu posegli komunistični elementi — Amerikanci in druge latinske vlade jih pripisujejo Castru — je ameriška vlada ukazala svojim vojaškim oddelkom v Panami, naj odločno nastopijo. Tako je vojaštvo končno obvladalo položaj.

Ameriška vlada je poslala v Panamo svojega posebnega odposlanca, ki se je sestel s panamsko vlado ter je bil rezultat razgovorov tak, da so ustanovili posebno komisijo, ki bo proučila potek izgrediv in možnosti o spremembah pogodbe o prekopu med obema državama. Istočasno sta ameriška in panamska vlada prenesli zadevo v proučevanje tudi Medameriški organizaciji, da sta se izognili razpravam v ZN, kjer je sovjetski delegat ostro napadel ZDA kot „kolonialno imperialistično silo“ in zahteval, da prekop takoj prepusti v popolno upravo Panami.

Papež Pavel VI. se je vrnil z uspešnega romanja po Sveti deželi v Vatikan ter je takoj zopet začel voditi zadeve Cerkve. Trdijo, da pripravlja svojo prvo encikliko.

Opazovalci menijo, da Vatikan po tem romanju ne bo nikdar več tak, kakor je bil prej, tako globoki so bili učinki romanja in izjave Pavla VI., ki jih je dal v deželi, v kateri je živel in umrl Kristus.

Menijo, da se bo papež Pavel VI. v bližnji bodočnosti spet podal na potovanje.

Pred dnevi je bil iznenada poklican na razgovore v Moskvo kubanski komunistični diktator Castro. Na moskovskem letališču ga je pričakoval z vso sovjetsko vlado Hruščov sam in ga po večkratnem objemanju popeljal v Kremlj.

Potovanje Castra ni bilo predhodno objavljeno. Opazovalci menijo, da ga je Hruščov poklical, da se bo z njim razgovoril o položaju v Panami, o slabem gospodarstvu na Kubi ter o škodi, ki jo ameriška gospodarska blokada povzroča tej sovjetski postojanki v Karibskem morju. Prav tako bosta oba komunisti govorila o porazu, ki so ga komunisti doživeli v Venezueli in proučila nadaljne možnosti širjenja komunizma po Latinski Ameriki.

Med zahodnjaki prevladuje mnenje, da bo Hruščov od Castra tudi zahteval, naj podpiše protiatomsko pogodbo, katero Moskva ob vsaki priliki uporablja

Problem panamskega prekopa se je začel pod vladjo ameriškega predsednika Theodora Roosevelta leta 1903. Takrat se je Panama, ki je bila del Kolumbije, dvignila in proglasila neodvisnost.

Ideja prekopa je stara že 300 let. Prvi glasovi o potrebi prekopa so se pojavili že v ameriško-španski vojni. Theodor Roosevelt je hotel zadevo urediti s Kolumbijo, toda ni hotel pristati na njene zahteve. Ko se je Panama Kolumbiji uprla, so ji ZDA takoj priskočile na pomoč. Theodor Roosevelt je novo panamsko vlado takoj priznal ter z njo sklenil pogodbo o izkopu prekopa. Potek dogodkov je bil silno hiter: Upor so Panamčani začeli 3. novembra 1903; ameriška vlada je panamsko vlado priznala 6. novembra, pogodbo o prekopu pa z njo sklenila 18. novembra istega leta. Prekop je bil nato končan leta 1914.

Po pogodbi so ZDA dobile „večno pravico do okupacije, uporabe in kontrole prekopa, vključno 15 km širokega pasu ob prekopu, od Pacifika do Atlantika“.

Panama dobiva od ZDA za uporabo prekopa letno dva milijona dolarjev, medtem ko Amerikancem prinaša letno 300 milijonov dolarjev. V ameriški coni v Panami živi okoli 36.000 Amerikancev v največjem udobju, medtem ko izven cone panamsko prebivalstvo živi v revščini, toda večina zaradi razmer v državi ter lastne malomarnosti, kakor povsod v latinski Ameriki.

Ker so bili ti izgredi že tretji v zadnjih šestih letih, kaže, da namerava ZDA sedaj zadevo resno proučiti, zlasti zaradi komunistične nevarnosti, ter dati Panami več soudeležbe pri dobičku, ki jim ga prinaša prekop.

Delavnost Pavla VI.

Obiskal je že italijanskega drž. predsednika Segnia, verjetno pa bo odpoval tudi na evharistični kongres v Bombay v Indiji novembra t. l. ter v ZDA ob priliki svetovne gospodarske razstave, ki bo odprta letošnje poletje ter prihodnje leto.

Medtem je prispel v Vatikan Athenagoras iz Thatirona, osebni odposlanec carigradskega patriarha Athenagorasa I. V Vatikanu bo ostal mesec dni na razgovorih o nadaljnjih naporih za združenje pravoslavne cerkve s katoliško.

Castro pri Hruščovu

kot dokaz pripravljenosti mirnega sodelovanja z Zahodom. Castro je bil podpis pogodbe odklonil ter se je v tem oziru naslonil na rdečo Kitajsko. Prav tako bo verjetno Hruščov opozoril Castra, da Kuba stane Moskvo in njene satelite dnevno nad 1 milijon dolarjev, da jo vzdržijo v svojem bloku in da se že zato mora bolj ravnati po moskovskih smernicah.

Ob Castrovem nenadnem odletu v Moskvo pa je tudi padlo v oči, da je Castro že tretji komunistični diktator, ki je v zadnjem času na razgovorih s Hruščovom. Najprej je Hruščov brez javne napovedi obiskal poljskega komunističnega Gomulko, nato pa je poklical v Moskvo na razgovore vzhodnonemškega komunističnega Ulbrichta. Bodisi, da ima Hruščov težave v svojem bloku, bodisi da pripravlja tako v Evropi kakor v Latinski Ameriki nova presenečenja za zahodnjake.

Nova intriga Moskve

Nikita Hruščov je pred dnevi razposlal skoro vsem vladam spomenico, obsegajočo dvajset strani, v kateri jim predlaga, da bi podpisale z ZSSR mednarodno pogodbo, s katero bi se odpovedale uporabi sile pri reševanju teritorialnih in obmejnih vprašanj.

V spomenici Hruščov pravi, naj bi ta mednarodna pogodba obsegala štiri glavne sklepe:

1. Sklep, da nobena od podpisnic ne bo v bodoče s silo spreminjala obstoječih državnih meja;
2. Sklep, da ozemlje nobene države ne bo nikdar, tudi začasno ne, predmet napada, vdora, vojaške okupacije ali

kategora koli drugegačnega ukrepa, ki bi ga direktno ali indirektno mogla povzeti katera koli druga država zaradi kakršnega koli političnega, gospodarskega, strateškega ali kakršnega koli drugega razloga;

3. Sklep, da ne bodo niti razlike v socialnem ali državnem sistemu, niti odklonitev priznanja ali pomanjkanja diplomatskih odnosov ali kateri koli drugi razlog služil katerikoli podpisnici za povod kršitve nedotakljivosti ozemlja katere koli države;

4. Sklep, da se ustanovi odbor, ki bo reševal vse teritorialne probleme izključno z mirnimi sredstvi, kot so pogajanja, posredovanja in drugi postop-

ki, ki jih določijo prizadete države, v soglasju z listino ZN.

Hruščov nato navaja, da takšna nevarna področja obstojajo na Daljnem Vzhodu, v jugozahodni Aziji in drugod, zlasti pa v Evropi, „kjer si stojita nasproti dve največji sili sveta“.

Ni pa Hruščov niti z besedico omenil področij, ki si jih je prisvojila po

drugi svetovni vojni ZSSR sama, niti ne satelitov, v katerih že vsa leta po vojni gospodari rdeča armada.

Zahodnjaki proučujejo spomenico. Neuradni glasovi iz zahodnih prestolnic pa poudarjajo, da jo bodo vlade odbile, ker da listine ZN že zagotavljajo državam vse, kar Hruščov navaja v svoji spomenici.

I Z T E D N A V T E D E N

Policijske oblasti v Uruguayu so ugotovile, da je prišlo v Montevideo z la-dijskimi pošiljkami več vreč komunistične propagande, ki je namenjena za razne južnoameriške države.

V Čilu so lastniki listov z novim letom zvišali ceno vsem listom od 100 na 150 pesov med tednom, za nedeljske izdaje pa od 100 na 200 pesov za izvod. Povišanje utemeljujejo s splošnim povišanjem vseh tiskarskih izdatkov, naraščanjem inflacije in zvišanjem plač delavstvu.

Brasil je znova poln napovedi o revoluciji, ki da bo izbruhnila še ta mesec. Te govorce je potrdil pravosodni minister vlade države Rio Grande do Sul z zatrdilom, da predsednikov svak levičarsko usmerjeni poslanec Leonel Brizola mora poslušati še neugotovljenega šefa revolucionarnega gibanja, ki lahko sproži revolucijo v državi še ta mesec.

Ameriška vlada je izrekla hudo obtožbo nad Anglijo zaradi prodaje 400 omnibusov znamke Leyland kubanskemu komunističnemu režimu. Biv. ameriški predsednik Truman je izjavil, da tako zadržanje angleške vlade ni v skladu z zadržanjem „starega, dobrega prijatelja“. Napovedal je „da ni izključeno, da bo Johnson moral seči po represaliji proti Angliji zaradi omenjene angleške kupčije s Castrum.“

Med ameriško in francosko vlado so razgovori glede morebitnega sestanka med De Gaulloom in ameriškim predsednikom Johnsonom v času De Gaullova obiska Mehiki. Sestanek naj bi bil na otoku Martinique v Zahodnih francoskih Antilih.

Na Dunaju je umrl biv. dolgoletni avstrijski kancler in predsednik avstrijske ljudske stranke ing. Julius Raab.

Evropska skupnost za jeklo se je zavarovala pred dumpingom komunističnih držav z jeklom na ta način, da je za uvoz jekla v države, ki sestavljajo Skupni evropski trg zvišala pristaniške pristojbine od 6 na 9%.

„Evropske politične integracije, niti združitve atlantskih držav ne bo, če ne bo francosko-nemško prijateljstvo predstavljalo gibal za izvedbo tega načrta,“ je zatrjeval zahodnonemški kancler Ludvik Erhard. Dejal je tudi, da za politično edistvo sama gospodarska integracija ne zadošča.

V Londonu se je 15. januarja začela konferenca med predstavniki Anglije, Grčije in Turčije glede ureditve položaja na otoku Cipru.

Tunis je priznal vlado sedanje kom. Kitajske. Njenemu predstavniku Čuen-Laju je dal tudi zagotovilo, da se bo sicer potegoval za njen sprejem v OZN, kar pa ne pomeni odobravanja postopka in politične linije kitajske komunistične vlade.

Iz življenja in dogajanja v Argentini

Odstranitev krize v vojnem letalstvu.

Krize, ki se je pojavila ob predlogih za napredovanje visokih letalskih častnikov, je vlada predsednika dr. Illie srečno prestala. Je bila to njena prva kriza v vrstah argentinskih oboroženih sil. Tudi do dvoboja med bivšim drž. tajnikom za letalstvo Martinom Cairo in ministrom za narodno obrambo dr. Leopoldom Suarezom ni prišlo, ker je vrhovni razsodnik med sprtima strankama in njunimi zastopniki dr. Palacios ugotovil, da postopanje ministra za narodno obrambo v omenjeni letalski krizi ni predstavljalo nobene žalitve biv. drž. tajnika za letalstvo, ker je bilo v mejah njegove pristojnosti in mejah ustavnih določil.

Zaradi žalitve predsednika republike v pojasnilu ostavke drž. tajnika za letalstvo, je pa predsednik dr. Illia na predlog vojaškega drž. tožilca kaznoval biv. let. tajnika s petnajstdnevnim zaporom v letalski bazi v Moronu.

Finančniki in industrijanci ZDA, Zahodne Evrope in Japonske so ustanovili novo družbo ADELA s kapitalom 200 milijonov dolarjev za podpiranje srednje industrije v Latinski Ameriki. V omejeni družbi so trenutno najbolj zainteresirani za izvajanje programa družbe ADELA ZDA, Belgija, Holandska, Italija, Švica in Japonska. Na ustanovnem sestanku so bili zastopani tudi predstavniki kapitala in industrije Anglije, Zahodne Nemčije in Francije, ki so vsi na ustanovitev omenjene družbe pristali, vendar so izjavili, da trenutno niso zainteresirani na aktivnem sodelovanju v njej.

Z državami Latinske Amerike bi rad poglobil trgovske zveze tudi blok komunističnih držav. Zlasti sovjetska in čehoslovaška avtomobilska industrija bi radi dosegli možnost postavitev svojih tovarn v kateri od južnoameriških držav.

V Nennijevi Italijanski socialistični stranki je prišlo do razkola. Tisti poslanci in senatorji stranke, ki pod vodstvom prvaka levega krila stranke Tulia Vecchietti v parlamentu in senatu niso glasovali za zaupnico vladi Alda Mora, so imeli te dni v Rimu kongres, na katerem je Tulio Vecchietti napadal Pietra Nennija zaradi prekinitev stikov Italijanske socialistične stranke s komunisti. Očital mu je, da se je s tem prodal kapitalistom. Pripadniki levega krila Italijanske soc. stranke so sklenili izstop iz te stranke in ustanovitev nove stranke z imenom Italijanska socialistična stranka proletarske edinstvi. Ustanovitev te stranke bo povzročila glavobol Togliattijevi komunistini stranki, kajti nova italijanska socialistična stranka ne odobrava političnega programa Moskve, ampak Pekinga.

Grški kralj Pavel je razpustil parlament. Nove volitve bodo 16. februarja.

Predsednik indijske vlade Pandit Nehru je tako nevarno zbolel, da je moral vodstvo vladnih poslov prepustiti svojemu notranjemu ministru in ministru za gospodarstvo.

V Franciji bodo v letu 1965 predsedniške volitve. Socialisti so si močno prizadevali, da bi združili vse opozicijske stranke proti De Gaullu, za katerega še ni gotovo, če bo znova kandidiral, ker bo drugo leto star že 75 let. Kršč. demokrati so izjavili, da so proti ustanovitvi ljudske fronte. Kandidat socialistov bo priljubljeni župan v Marseillesu Gaston Defferre, ki je v enem zadnjih govorov odklonil pomoč komunistov. Izjavil je, naj si komunisti nikar ne delajo utvar, da bo on v primeru izvolitve Francijo napravil za sovjetskega satelita. Defferre sam dopušča možnost ponovne izvolitve De Gaula, če bo nastopil kot kandidat, za katerega drugega kandidata De Gaullovcev na tega ni mogoče z gotovostjo zatrjevati.

Živahna politična razgibanost v narodnem kongresu

Prejšnjo sredo dne 8. januarja se je znova sestala poslanska zbornica in začela z razpravo zakonskega osnutka o spremembi pravilnika o poslovanju argentinske emisijske banke Centralna banka. Kot smo že omenili je bilo za razpravo v plenumu poslanske zbornice predloženo poročilo večine in več oddvojenih mišljenj. Poročilo večine odbora, ki je preučeval ta zakonski osnutek, so podpisali poslanci ljudske radikalne stranke, federacija sredinskih strank, krščansko demokratske stranke in obeh socialističnih strank. Ostale stranke so podale svoje predloge.

Razprava o spremembi pravilnika Centralne banke, ki bo omogočila vladi, da bo lahko dobila nad 40 milijonov sredstva za poživitev gospodarskega in industrijskega življenja v državi ter za plačilo neodločljivih izdatkov, je bila živahna ter se je nanašala na vsa ak-znanci. In ko ga niso našli, so se vrnili

Sistem demokracije

...Ne samo doma, tudi v emigraciji se širi in širi plehko klevetanje političnih skupin in strank, zlasti tistih, ki so delale med Slovenci pred vojno. Komuniste doma razumemo, da jim morajo ubijati ugled in dobro ime in da to delajo, kot pač znajo komunisti. V emigraciji pa vendar vsak, kdor hoče videti, vidi, da so vsa politična združenja posvetila svoje delo novim nalogam, pred vsem skupnemu narodnemu cilju. Prejšnja so ostala imena, ki jih ljudje najbolj poznajo izpred časov, ko so bili vrženi v tujino, programi so pa vsi prenovljeni in v praktičnem delu smo strankarske boje izključili, tekme opustili. Vsem gre za osnovni in glavni cilj, ki ga politična emigracija ima. Nikogar ni, ki bi hotel in mogel kdaj upostavljati stare politične stranke, kakršne so nekdaj bile in ki bi si žele starih načinov strankarsko političnih nasprotovanj. Nekaj popolnoma drugega pa so splošni vidiki in osnovna načela, ki opredeljujejo in ljudi združujejo v demokratičnih političnih skupinah. Načela in smeri so stalna. Krščanska demokracija je npr. v svojih načelih vedno mlada in vedno nova. Liberalna in socialistična demokracija imata tudi svoje stalne smernice in osnovne programe, ki se jini njeni pristajši oklepajo. Zgledi v svobodnih deželah kažejo, da so stranke krščanske, liberalne in socialistične demokracije po vojni uspešno poprijete — seveda vse prenovljene — in z lepimi uspehi služijo svojim narodom v hudo novih in spreminjenih razmerah. Ali bodo in kako bodo mogle služiti našemu narodu, ne vemo. Vemo pa to, da danes služijo edino važni narodno politični borbi za dosedaj političnih in vseh drugih svobod. Nevarnejši in huji je ugovor proti raznolikosti političnih združenj sploh. To kaže, da je miselnost, ki jo hoče vcepiti totalitarizem, že napravila svoje usledine tudi med nami v emigraciji. Pod diktaturo strankarske tekme res ni in je biti ne more. Priznamo, da razbrzdano strankarsko tekmovalstvo povzroča gotovo škodo. Toda tega med nami ni, ga nečemo in zatiramo. Bistvena in osnovna reč je svoboda politične opredelitve; sistem vedne stranke je sistem demokracije; sistem ene same stranke je diktatura. Kdor je v načelu proti svobodni izbiri in opredelitvi, torej proti političnim strankam, podpira diktaturo, kakršna je. Svobodno preplavanje misli in pobud ima dovolj zdrave življenjske sile, da vzdržuje strankarsko politično tekmo v zdravih in koristnih mejah. V kritičnih prelomih naše novejši zgodovine so se slovenske politične stranke vselej združile in skupno obrambo in varstvo narodovih koristi. Končno so vse to le sredstva in ni da bi se ob njih razdvajali. Sedaj so prejšnje slovenske politične stranke združene v Narodnem odboru za Slovenijo. Poleg teh je še par skupin, ki so nastale že v tujini. Če prej ne, tedaj, ko bodo v naši emigraciji narodni družbi prevladali novi ljudje, ki nimajo življenjske zveze s prejšnjim demokratičnim življenjem v Sloveniji, bo treba seči po novih oblikah združenja za narodno politično namene, morda bo to Slovenska izseljenška zveza.

(Dr. Miha Krek, Zbornik Sv. Slovencev 1964, str. 116—117. Anketa.)

Poravnajte zaostalo naročnino Svobodne Slovenije

BRALI SMO:

Matura

Clevelandsko dramatsko društvo Lilijska je 17. novembra 1963 uprizorilo igro Matura. Na to predstavo je vabil slovenske rojake v Clevelandu pisatelj Karel Mauser z uvodnikom Matura v Ameriški domovini z dne 15. novembra 1963, v katerem je zapisal pomembne besede in ugotovitve, ki se ne nanašajo samo na rojake v Severni Ameriki, ampak na vse slovenske ljudi v izseljenstvu. Zato jih v glavnih odstavkih prinašamo.

Takole pravi pisatelj Mauser:

Matura pomeni zrelost — zrelostni izpit. Na nek način bi v tem času vsaka naša prireditev morala biti zrelostni izpit, posebno v našem času. Z žalostjo gledam na odmičanje načelnosti prvin v našem narodno-kulturnem delu, ki ga z veliko muko in velikimi osebnimi žrtvami pevcev in igralcev ter ostalih kulturnih delavcev vzdržujemo že več kot desetletje. Da domovina k delu naših kulturnih organizacij, ki stoje na idealističnem svetovnem nazoru, molči, docela razumem. Težko pa človek doume, da naši ljudje, ki bi morali razumeti, da s kulturnim delom stojimo in da smo močni prav zavoljo njega, tega ne razumejo.

Spet je tu jesen, spet se bodo odprle dvorane, spet bodo tu igre in petje. Kakor vsako leto, kakor vsako jesen. Slovenski človek je preprost človek, preprost je bil tisti v pionirskih dneh in

KOROŠKA

Občni zbor Krščanske kulturne zveze

V soboto, 28. decembra je bil v Celovcu občni zbor Krščanske kulturne zveze, ki ga je prišel predsednik zveze prof. dr. Pavle Zablatnik s pozdravom vsem zastopnikom v Krščansko kulturno zvezo vključenih društev in skupin ter prisotnim gostom. Posebno je prisrčno pozdravil zastopnika Narodnega sveta koroških Slovencev dr. Valentin Inzka in dr. Reginalda Vospernika, predsednika Mohorjeve družbe župnika Milloniga, predsednika Kmečke gospodarske zveze Frica Kumra, predsednika Kluba slovenskih študentov na Dunaju Miška Kulnika, predsednika Koroške dijaške zveze Latevža Grilca ter tajnika Zveze pevskih društev župnika Tomaža Holmarja in zastopnike sodelavnikov koroškega literarnega glasila „Mladje“. Sledilo je obširno poročilo o delu Krščanske kulturne zveze v preteklem letu, v katerem je predsednik Zablatnik podrobno obdelal vse sekcije, orisal delo osrednje prosvetne organizacije in začetno delo kulturnemu delu koroških Slovencev v novem letu.

Iz tajniškega poročila Hanzija Gabriela je razvidno, da je Krščanska kulturna zveza bila v preteklem letu s svojimi društvi in kulturnimi skupinami krepko na delu. Vseh prireditvev je bilo 219. Krajevna društva in igralske sku-

pine so naštevirale 37 iger, vseh predstav s ponovitvami in gostovanji je bilo 108. Razen tega so pripravili 4 koncerte, 3 proslave, 17 akademij in družabnih večerov ter 82 poučnih predavanj in tri izlete. Poleg tega so organizirali šivalni tečaj v Globasnici in maskerski tečaj v Celovcu, ki ga je vodil mojster Sternicky, masker celovškega gledališča.

Pri diskusiji poročil so bile dane mnoge pobude glede slovenskih radijskih oddaj, literarnih večerov in organizatorskih vprašanj.

Po volitvah, ki jih je vodil župnik Holmar, je bil izvoljen naslednji odbor: Predsednik prof. dr. Zablatnik, podpredsednik dr. Valentin Inzko in dr. France Vrbinč, tajnik Hanzij Gabriel, namestnik Vinko Zaletel, blagajnik Lojze Gregorič, v odbor pa so bili izvoljeni še gđc. Milka Hartman, prof. France David, Janko Olip, Erik Prunč, Drago Smolle, Matevž Grile in Franci Roblek. Nadzorni odbor sestavljata dr. Joško Tischler in dekan Kristo Srienec, razsodišče pa dr. Reginald Vospernik in župnik Matevž Nagel.

Občni zbor so zaključili s skioptičnim predavanjem, v katerem je Vinko Zaletel prikazal kulturno delovanje koroških Slovencev v zadnjih desetih letih.

Josip Gostič umrl

Slovensko pevsko kulturo je znova zadel hud udarec. Za basistom Julijem Bettetom je 26. decembra 1963 umrl v ljubljanski bolnišnici „slovenski junaški tenor“ Josip Gostič, „eden največjih vrhov v slovenski poustvarjalni operni umetnosti“, pevec, ki je sloves slovenskega imena ponesel daleč preko mej slovenske domovine. Saj ga skoro ni bilo večjega in pomembnejšega odra v Evropi, na katerem ne bi bil nastopal v najrazličnejših operah. Bil je „umetnik in pevec evropskega slovesa“. „Njegove velike odrske in pevske kreacije so nepozabne in bodo ostale kot neprekosljiv in svetel dosežek v zgodovini jugoslovanske opere“ sta mu napisala Uprava slovenskega narodnega gledališča in ravnateljstvo opere v Ljubljani v osmrtnici, s katero sta naznanila njegovo smrt slovenskemu narodu.

Življenska pot Josipa Gostiča, od Boga nadarjenega pevca, se je začela 5. marca 1900 v Stari Loki v družini, v kateri je bil njegov oče zelo znan organist. Konservatorij je študiral z vso vnemo najprej v Ljubljani, nato pa še privatno na Dunaju. V ljubljanski operi je bil najprej član opernega zbora, leta 1929 je pa v njej prvič nastopil ter pel vlogu Lenskega v Evgeniju Onjeginu P. I. Čajkovskega. Uspeh, ki ga je dosegel s svojim prvim nastopom v operi, je bil prodoren. Glasbena kritika je ugotovila, da se je v slovenski operi pojavil „mlad pevec-umetnik, ki bo še veliko pomenil in čigar pot bo šla navzgor. Imel je čudovit, topel glas, ki je „nesel po dvorani“, se še danes spominjajo tisti, ki so ga takrat slišali“, beremo v poročilu o njegovem življenju in umetniškem ustvarjanju. Ta uspeh v ljubljanski operi je bil za Gostiča odločilen, da je ostal v domovini in ni sprejel povabila za odhod v Ameriko.

Od prvega Gostičevega nastopa v vlogi Lenskega v operi Evgenij Onjegin je potem njegova umetniška pot res šla samo navzgor in vedno višje in višje. Leta 1937 je postal prvi tenor zagrebške opere, toda med tem je vedno prihajal v Ljubljano in nastopal v njeni operi. Od leta 1951 naprej je bil tudi angažiran na Državni operi na Dunaju, katere član je tudi drugi slovenski tenorist Anton Dermota.

V svojem umetniškem delovanju je Gostič postal znanec vseh pomembnejših evropskih gledališč. Saj je nastopal v operah od Prage, Dresdne in Berlina do Milana, Pariza, Londona pa do Barcelone. Leta 1952 je pel tudi na glasbenem festivalu v Salzburgu na premieri Strausove opere „Danaina ljubezen“. Pel je vse pomembne vloge standardnega opernega repertorija. Zlasti pomembne so njegove umetniške stvaritve Don José v Bizetovi Carmen, Radames v Verdijevi Aidi, Othello v Verdijevem istoimenskem opernem delu, Lohengrin v Wagnerjevem „Lohengrinu“, Cavaradosi v Puccinijevi Tosci, Herman v Čajkovskega Pikovi dami, Janko v Smetanovi Prodani nevesti, Ero v Gotovčevem „Ero z onega sveta“ in številnih drugih vlogah. Težko je reči, v kateri vlogi je bil najboljši, ker so bile vse podane s tako visoko umetniško silo in tako globokim doživljenjem.

Nastopal je tudi kot koncertni pevec. Slovenska umetna in narodna pesem sta dobili v Gostiču neprekosljivega interpreta. Gostiča kot tenorista je glasbeni kritik ob njegovi smrti označil takole: „Gostič je bil junaški tenor z glasom velikega obsega, ki je bil izenačen in tehnično izdelan, ki je bil prodoren, a hkrati mehak, dramatičen in lirčen obenem, skratka tak, kot ga je zahtevala vloga v svoji najboljši izvedbi. Poleg tega da je imel nenavadno simpatično

stih in se bo nehala oklepiti tradicij, ki so bile še pred nekaj leti tako močne. Narodno-kulturno delo je naš prvi in glavni temelj!

V nedeljo, 17. novembra, je Lilijska prireditev, dober mesec za njo prireditelj Slovenskega odra, nato še te in one. Ni več veliko. Pešanje? Morda, morda tudi rozačaranje kulturnih delavcev nad skupnostjo, ki počasi plava v mlačne vode.

Potrebna je matura — zrelostni izpit. Mnogi so napravili šolskega, nekateri celo z odliko. Bolj potreben kot kdajkoli bi bil zrelostni izpit za življenje, spoznanje, kje je naše mesto in kaj smo dolžni, ne samo nekateri, temveč vsi. Če se nekdanji kmečki fant pobija za kulturno delo z vsem srcem, čeprav nima šolskega zrelostnega izpita, ampak samo talent in močno slovensko zavest, ima več kot vsak — življenjski zrelostni izpit, ki bi ga moral imeti vsak izmed nas, ki je šel skozi leta od devetnajstoštrideset do petdeset.

Zame osebno je edina diploma za iskreno slovensko čustvovanje narodno kulturno delo. Če nimajo talenta, da bi sam igral in sam pel, bodi vsaj gledalec, vsaj moralni podpornik tega dela.

Morda stojimo sami — sam osebno sem navajen tega, navajen slišati tudi vzvišena mnenja tistih, ki so jih izrekli

barvo glasu, je bil Gostič morda eden tistih naših pevskih umetnikov, ki je v najvišji meri obvladal pevsko tehniko. Gostičeva tehnika je bila na ravni evropskih pevcev in morda je to razlog več, zakaj se je lahko tako močno uveljavil tudi v velikem svetu med najhujšo konkurenco in v najstrožjih merilih. Ni neopačno to, da je prišel v Dunajsko opero prav v času, ko jo je vodil skrajno natančni Karajan.

„Toda Gostiča sta razen njegovega glasu in njegove pevске tehnike odlikovali še dve dragoceni potezi, ki pogosto zlasti tistim, ki začno uspevati, pozneje zmanjkajo — estetski okus za mero in pa vztrajna volja po nenehnem študiju in izpopolnjevanju. Pel je s prefinjenim smislom za oblikovanje sicer junaške pevске fraze in nikoli se ni pustil zapeljati prevelikemu forsiranju glasu.“

Ceravno je Gostiča njegova pevška kariera vodila po svetu, je vedno ostal zvest ljubljanski operi, v kateri se je začela njegova umetniška pot in je tako postal „eden izmed vidnih likov slovenske operne umetnosti, vzor mnogim mlajšim, ki so mu skušali slediti.“

Zadnjič je Gostič pel v Bizetovi operi Carmen v Zagrebu meseca oktobra 1963. Občinstvo mu je priredilo navdušene ovacije. Toda pevec je bil po predstavi tako utrujen, da potem ni več nastopal. Kajti zavratna bolezen — rak — je vedno huje napadala njegovo organizem. Umrl je na štefanovo v ljubljanski bolnišnici, spravljen z Bogom in dobro pripravljen na srečanje z Njim. Naslednjega dne je ležal na mrtvaškem odru v avli opernega gledališča v Ljubljani, kamor so ga hodili kripti ljubljanci. Pokopali so ga 28. XII. 1963 na Homecu, kjer je bila doma njegova mati in kamor je skozi 40 let predno prihajal za božič, da je pel pri polnočnici. Homec je bil v zadnjem času tudi njegovo stalno bivališče. Pogreb je bil veličasten. Pokopal ga je apostolski administrator ljubljanske škofije msgr. dr. Jože Pogačnik ob asistenci številne duhovščine in velike množice slovenskega ljudstva. Navzoča sta bila skoraj v celoti ansambla ljubljanske in zagrebške opere.

Pisec nekrologa v ljubljanskem listu svoje spominke vrstice zaključuje z ugotovitvijo: „S tem, da je izzvenela njegova velika arija, je zazijala na odru naše operne hiše praznina, v njenem auditoriju pa žalosten molk.“

Naj počiva v miru v slovenski zemlji!

Slovensko-argentinska ekspedicija na Kontinentalnem ledu

Naročnik Sv. Slovenije g. Jože Vodnik nam iz Puerta Desada sporoča, da je slovensko-argentinska ekspedicija na Kontinentalni led, ki jo vodi Peter Skvarča, srečno prispela na božični dan v vzhodno veličastnega Fitz Roya. Od tu je takoj naslednji dan začela s podvigom do Laguna Elétrica. Tu bo namreč osrednje taborišče slovensko-argentinske odprave. S tega taborišča bodo delali potem ekspedicije na razne strani.

Slovensko-argentinska odprava na Kontinentalni led je letos prva ekspedicija, ki je prišla v te kraje. Je pa napovedana še druga številnejša, ki jo vodi Comesana in se po njem tudi imenuje.

v preteklih tednih. Navadno so to ljudje, ki jim je vsako naše kulturno delo dilektantstvo. Velik kulturni dogodek more biti samo nekaj, kar pride od doma. Za tisto, kar je ustvaril naš človek, ki se je leta mučil z najbolj primitivnimi sredstvi, da je ustvaril to, kar imamo, za tisto ti ljudje nimajo smisla.

Zelo je potrebna matura, nikoli tako nazarensko potrebna kakor tokrat. Menda so bile zadnje Goethejeve besede:

Več luči!

Dodam jih k maturi. Več luči v naše gledanje, več načelnostne luči v naše kulturno delo. In bo marsikaj dobilo svoj pravi prostor, se izluščilo iz srebrenega in zlatega papirja in se pokazalo takšno, kot je. Nekateri pač žele gotove stvari v zavitku.

Mislím, da se razumemo. Če mi sami nimamo več smisla za kulturno poslanstvo, zaključimo svoje knjige. Predajmo jih v muzej, kamor že zdaj romajo zapiski iz slovenske preteklosti. Morda je v tem že vključen doberšen del sedanjosti. Bog ve.

In če stojimo sami? Prav — če veš, da stojiš sam in da prav stojiš — stoji! Povem, da nič ni bolj pogumnega in nič bolj navdušujočega kakor stati, trdno stati in brk vsem, ki bi radi videli, da bi že dolgo ne stali. Nekateri to zelo žele,

ARGENTINA

(Nadaljevanje s prve strani)

tualna politična in gospodarska vprašanja v državi. Poslanci vladne ljudske radikalne stranke in vladni naklonjenih političnih skupin, so zagovarjali nujnost sprejetja predloženega zakonskega osnutka, da bo vlada dobila v roke orožje, s katerim bo lahko z vso učinkovitostjo začela obnavljati gospodarsko življenje v državi. Opozicijske stranke so vladi zamerjale, da zakonskemu načrtu o spremembi pravilnika Centralne banke ni predložila že izdelanega gospodarskega načrta in točno določene gospodarske, finančne ter davčne politike. Razprava je bila zaključena v zgodnjih nedeljskih urah. Poslanci argentinske socialistične stranke so zahtevali, da se morajo na govornici zvrstiti vsi prijavljeni govorniki, večina poslancev je pa bila mnenja, da je bil zakonski osnutek že zadosti osvetljen z vseh strani in je zato zahtevala glasovanje, kar je bilo tudi sprejeto.

Sprejete spremembe v Pravilniku o poslovanju Centralne banke je predsedstvo poslanske zbornice poslalo v odobritev senatu. Ta je imel sejo včeraj in je od poslanske zbornice predlagane spremembe sprejel.

V parlamentu je bil včerajšnji dan posvečen razpravi o petrolejski politiki biv. predsednika dr. Frondizija in od njega podpisanih pogodb z različnimi inozemskimi petrolejskimi družbami. Izvoljena je bila posebna parlamentarna komisija, ki bo preučevala razveljavljene petrolejske pogodbe. In to na predlog dr. Frondizijevih poslancev.

Prihodnji teden se obetajo v poslanski zbornici še živahnije debate. V razpravo bo namreč prišel od vlade predloženi zakonski osnutek o preskrbi, proti kateremu hudo nastopajo vse gospodarske ustanove. Vladi ljudske radikalne stranke zamerjajo, da ga predlaga v taki stilizaciji, ki po njihovem mnenju ni v skladu s svobodnimi gospodarskimi načeli, za katere se je vedno zavzemala ljudska radikalna stranka. Predstavniki vlade pa zatrjujejo, da je edino na ta način možno stopiti na prste brezvestnim špekulantom, ki izkoriščajo težko gospodarsko stanje v državi ter si iz dneva v dan kopičijo dobičke z odušurjenimi cenami glavnim življenjskim potrebščinam. Prav tako vladni predstavniki zatrjujejo, da vlada z omenjenim zakonom hoče odstraniti številne posrednike med proizvajalci in potrošniki.

Razširjevalci vznemirljivih novic

so zopet na delu. To je potrdil v svoji izjavi podpredsednik republike dr. Perette, ko je dejal, da je na delu dobro organizirana skupina nasprotnikov sedanje vlade, ki razširja neresnične govorice o nesporazumih med člani vlade, zlasti med njim in predsednikom. Vsa ta akcija ima namen vzbuditi pri ljudeh vtis o nestabilnosti vlade. Podpredsednik dr. Perette je zatrjeval, da se ti nameni nasprotnikov sedanje ustavne vlade ne bodo posrečili. V parlamentu je pa eden od poslancev izjavil, da ima podatke, da se isti vojaški krogi, ki so že v prejšnjih letih pripravljali razne upore ter niso bili za izvedbo lanskim volitev, ampak so zahtevali najprej uvedbo vojaške avtoritativne vlade in šele nato vpostavitve demokratskega režima, znova zbirajo in da pripravljajo državni udar.

USTANOVI OBČNI ZBOR „DRUŠTVA SLOVENCEV BARAGA“ V TORONTU

V soboto, 2. novembra so se zbrali v Torontu v cerkveni dvorani na Manning Avenue člani dveh slovenskih društev v tem mestu: Slov. kat. prosvetnega društva Baraga in Društva Slovencev. Namen sestanka je bil združitve obeh društev v novo društvo. O možnosti spojitve obeh društev je članstvo obeh društev razpravljalo že od zadnjega Slovenskega dne naprej. Spojitev društev sta narekovali zlasti okolnosti: 1. V obeh društvih je skoro isto članstvo in 2. podobnost ciljev obeh društev, zlasti od dneva, ko je župnik Marije Pomagaj g. Andrej Prebil odšel Slov. kat. prosvetnemu društvu Baraga značaj župnijske organizacije.

Članstvo obeh društev je bilo enoglasno za spojitve obeh društev. Večina se je tudi izrekla, naj se novo društvo imenuje „Društvo Slovencev Baraga“. Odborniki obeh društev so zatem poročali o dosedanjem delu. Razprava je bila tudi o pravilih novega društva. Izvoljena je bila posebna komisija z nalogo, da pravila dokončno pregleda in morebiti spopolni. Pri volitvah je bil izvoljen nov odbor. Za predsednika Društva Slovencev Baraga je bil izvoljen Ivan Marn, za I. podpredsednika F. ane Brence ml., za II. pa F. Demšar.

Novice iz Slovenije

Od Gostiča, o katerem je glasbeni kritik tudi zapisal, da je eno največjih imen „našega glasbenega neba in tako po obsegu repertoarja ter po lepoti glasu kakor tudi prepričljivosti pevske in ki so ga naši narodi imeli v zadnjih igalske interpretacije največji tenor, 50 letih“, je tudi več gramofonskih plošč. Tako med drugim cela Gotovčeva opera „Ero z onega sveta“ z Gostičevimi interpretacijami. Pred smrtjo je v domovini izšla nova long play plošča z naslovom „Josip Gostič poje operne arije“. Na njej so posnete najlepše arije, ki jih je pel Gostič v raznih operah. Tako med drugim iz oper Jevgenij Ognjenin, arija o Gralu v zadnjem dejanju Lohengrina, najlepše arije iz oper Carmen, Tosca, Prodana nevesta in Cavallerie rusticane.

Sedanji komunistični oblastniki doma so po uveljavitvi svoje diktature nad slovenskim narodom ob zadušitvi svobodnega slovenskega tiska začeli izdajati svoje liste v Ljubljani in po vseh pokrajinskih središčih. Čeprav komunisti doma vso svojo založniško — časopisno in knjižno — dejavnost bogato subvencionirajo, izgleda, da ta podpora za pokrajinski komunistični tisk ni bila zadostna. Na nedavni seji izvršnega odbora Soc. zveze del. ljudstva za okraj Ljubljana so namreč razpravljali „o kritičnem finančnem položaju lokalnih časopisov“, ki da bodo zaključili poslovno leto 1963 z izgubo 120 milijonov dinarjev. Do tako visoke izgube naj bi prišlo zaradi ukinitve olajšav, ki so jih imela časopisna založniška podjetja do pred kratkim pri plačevanju družbenih obveznosti. Ti obrati so bili namreč oproščeni plačevanja 15% prispevka iz dohodka, pa tudi na poslovni sklad so plačevali namesto 6% samo 1% obresti. Z dekretom z veljavnostjo za nazaj od 1. januarja 1963 pa so bile vse te olajšave odpravljene. Na omenjenem sestanku so funkcionarji omenjene Socialistične zveze del. ljudstva grajali brezbriznost krajske kom. funkcionarjev do lokal

nega tiska. Večina navzočih je bila mnenja, da bodo morale kriti milijonske izgube pokrajinskega komunističnega tiska komune.

V Sloveniji je 14.000 otrok, ki so zaradi motenj v telesnem ali duševnem razvoju potrebni posebne pomoči oziroma šolanja v zavodih za njihovo usposobljenost. Doslej je v šolanje vključenih samo 3250 takih otrok.

V Sloveniji je z novim letom stopil v veljavo nov Pravilnik o poštnem poslovanju. Uvedel je nekatere novosti za poenostavljenost poštne prometa. Tako r. pr. stranka za oddajo priporočenega pisma ne dobi več izpisanega listka, ampak samo natisnjeno številko. Uvedli so tudi še večjo mehanizacijo dela.

Umrli so. V Ljubljani: Edo Mittoni, finomehanik, Ivana Thoman, Slavko Faust, Ivanka Accetto roj. Rome, Marica Svoboda roj. Čehovin, vdova pošt. svetnika, Franciška Černe roj. Mehle, Anton Žagar, prof. v p., Viktor Vouk, pečarski mojster, Jožefa Hrašovec roj. Lavtar, vdova po sodnem nadsvetniku, Gabrijela Huss, Ivana Cibic, Franciška Čarman, upok., Danijela Kokole, upok., Rajko Lesjak, računovodja, Peter Biber, ravnatelj v p., Lojze Perpar, Jožefa Bela, Josip Pokorny, član opernega orkestra v p., Vera Ravnihar, Peter Šlegel, v. kontrolor drž. žel. v p., Franc Jamnik, Aleksander Zupan, grafičar v p., Franciška Vokal roj. Pezdur, vdova Sever, Anica Minatti roj. Šinkovec, Jože Mekinda, Roman Boltanzer, vodja oddelka za počitniške domove, Štefan Potočnik, upok., Ivana Snoj, upok., Mara Kocjančič roj. Berdajs, Ivana Bahar roj. Zakotnik in Jakob Strlič iz Zirov, Ivan Bozovičar v Zalcu, Ivan Kolenc, notar v Slovenski Bistrici, Jože Sadar v Laškem, Franciška Podobnik roj. Novosele v št. Jerneju, Julija Kremenšek, pos. v Lazah, Neža Tarman roj. Hlebanja v Logu, Franciška Zadnik, upok. v Vel. Laščah, Ana Deželak v Rečici in ing. Konstantin Rebek, direktor sektorja v železarni na Jesenicah.

zaigrala Ivo in Tone nekaj božičnih pesmi, tri pa so jih zapela dekleta. Tombole so zadel: Jožica Lavrič, Milica Hribar, Marta Kopač, Ivo, Marija Babnik in Kristina Golob. Po raznih drugih igrah se je mladina preselila k ombuju, kjer je prepevala pod vodstvom Martine Kopačeve ob spremljavi kitare (Ivo) in orglic (Tone Mizerit) slovenske pesmi. Razšla se je z večno lepo: Sveta noč...

MAR DEL PLATA

Inž. Leo Piterle — 50-letnik

Pevski zbor je priredil v nedeljo, 29. decembra 1963, svečano kosilo v slovenski restavraciji „Las Piedras“ v Punta Mogote, da proslavi 50-letnico rojstva svojega požrtvovalnega vodje inž. Leona Piterle. Razen članov zbora se je zbralo še veliko prijateljev in ljubiteljev slovenske narodne pesmi, tako, da je bila prostorna restavracijska dvorana povsem zasedena.

Inž. Piterle se je rodil 28. 12. 1913 v Litiži ob Savi. Gimnazijo je študiral pa na ljubljanski univerzi, kjer je dobil diplomiro gradbenega inženirja. Vojska leta je preživel v nemškem in italijanskem vojnem ujetništvu. Leta 1944 se je poročil z gđ. Vando Baisil, hčerko znanega slovenskega sodnika iz Gorice. L. 1948 je z družino prišel v Argentino. Kot gradbeni inženir je najprej služboval v Buenos Airesu, v San Antonio, nato pa v mestu Chacabuco.

Pred nekako 7 leti se je naselil v Mar del Plati, kjer zavzema vodilni položaj v večjem industrijskem podjetju za betonske izdelke. Po prihodu je takoj začel zbirati med zavednimi rojaki ljubitelje glasbe in dobre pevece ter je ustanovil kljub skromnim razmeram močan mešani pevski zbor. S tem je še bolj oživilo naše prosvetno delo, ker je pesem zopet vzbudila narodno zavest in ponos tukajšnjih rojakov. Začeli so se oklepiti zbora, ki danes tvori jedro naše skupnosti.

Zbor se je pod njegovim spretnim vodstvom najprej udeleževal kot cerkveni zbor, kasneje pa je začel sistematično gojiti tudi narodne pesmi ter nastopal pri vseh naših narodnih prireditvah.

V imenu skupnosti je jubilara pozdravil dr. V. Kisovec. Poudaril je njegove velike zasluge na polju slovenske glasbe in gojitve narodne pesmi z ustanovitvijo odličnega pevskega zbora in poučevanjem petja otrok šolskega tečaja. S tem je naša skupnost postala še bolj zavedna in ponosna na svoj slovenski rod. Zato mu je v zdravici želel, da ga Večna Previdnost obrani še na mnogih letih v zdravju na srečo njegove družine ter na čast in ponos Slovencev v Mar del Plati.

G. inž. Piterle se je zahvalil govorniku in prisotnim rojakom na izkazani časti.

Ko je nato še v imenu pevcev g. Slavko Tršinar čestital jubilaru, želeč mu mnogo sreče in uspehov, se je razvil pravo pevsko razpoloženje. Zborši so se častno izkazali in ubrano zapeli celo vrsto narodnih pesmi. Seveda so tudi ostali rojaki — sicer ne bi bili Slovenci — „pritisnili“ in peli, da se je pesem glasno razlegala po dvorani.

—xy—

Prapor sam je v dobri svili izdelana slovenska zastava. Na eni strani je uvezena skavtska lilija, to je skavtski znak, ki je mednarodni znak skavtske organizacije, na drugi strani pa je sv. Jurij, svetovni patron skavtov, na belem konju, ki prebada zmaja. Vse delo je res lepo in v harmoničnih barvah izvedeno.

Drog je kovinski, kromiran. Na vrhu je izdelan emblem skavtske organizacije, to je skavtska lilija, z graviranim slovenskim grbom. Pod njim je nastavek z zlatim obročom, na katerem je vdelenih 10 zelenih kamnov, kot simbol skavtskih zakonov.

Pod njim je drugi nastavek z večjim obročkom, na katerem so pritrjene zlate črke z napisom Zveza slovenskih skavtov. Za tem pa se vrste na drugo temno obročki iz lesa, na katerih so zabiti spominski žebeljčki. Na njih je vgravirano ime tistega, ki je spominski žebeljček odkupil. Žebeljčki so zlati in srebrni ter so zelo lepo zaključujejo celotni prapor. Vsa ta dela sta opravila gđ. Trtnik in Makek.

Prapor je torej tudi ponos dela skavtov, je pa tudi tako reprezentativen, da dela čast organizaciji in vsej slovenski skupnosti.

Pri poročilu o skavtski slovesnosti na Pristavi je po pomoti izostalo ime g. Grčarja Viktorja med darovalci žebeljčkov za prapor.

Vsak teden ena

NA RAZPOTJU...

France Balantič

V sebi ne morem najti svetlobe da vanjo potopil bi svoje srce, že davno oskrnil roke sem s smrtjo in vonjem trohnobe.

In vendar bi rad te objel in stresel pred te želja bi sijanje, da bi spoznala razpenjene sanje, ki tvoj glas jih je v meni razgrel.

Pa saj bom usahnil kakor tema in ti na prsi mi boš pokleknila, da pod tabo pepel je, boš pozabila, ko vzela te vase bo zora svetla.

PRIJATELJSKO VOŠČILO

Prijatelj in znanec ter mož, ki deluje v slovenski izseljenki skupnosti in s svojim poklicnim delom v svetu tudi uveljavlja slovensko ime, se zlasti radi spominjamo ob njihovih življenjskih jubilejih. Hvaležni smo jim za delo, ki ga opravljajo.

Eden takih poštenih in narodno zavodnih slovenskih mož je tiskar Vilko Čeč v Buenos Airesu. Na sam božič je v zdravju in polni moški moči ter sposobnosti dopolnil 60 let svojega življenja. Zelel je, naj bi ta dogodek prešel neopazno v pozabo. Zato je tiste dni še bolj vestno nadzoroval

delo uslužbencev v tiskarni, da bi ja preprečil vsak poizkus, da bi mu za 60 letni življenjski jubilej kaj pripravili. Pa so to kljub temu storili. Ker v njegovi tiskarni niso mogli natisniti spominske diplome, so to napravili v drugem tiskarskem podjetju v Buenos Airesu. Izročili so mu jo na silvestrski pogostitvi v tiskarni.

Tudi Svobodni Sloveniji je izrazil željo in prošnjo, naj za njegovo 60 letnico ničesar ne piše. Da bi bil še bolj gotov, da ime Vilko Čeč ob njegovi 60 letnici v listu sploh ne bo omenjeno, je naročil osebju v tiskarni, da ga mora takoj obvestiti, če bi dobilo za postavitev kako stvar, ki bi se nanašala na njegovo ime. Da tiskar

skega osebja ne bi spravljali v položaj, da bi moralo prelamljati obljubo, ki jo je dalo svojemu šefu-lastniku tiskarne, smo dali to prijateljsko voščilo Vilku Čeču postaviti v drugo tiskarno. V to številko je bilo vstavljeno šele med samim tiskanjem lista.

Vemo, da Vilko Čeč ne bo zadovoljen. Pa smo mnenja, da je prav, da se njegove 60 letnice javno spomnimo. Mož to zasluži zaradi svoje velike ljubezni do grafičnega poklica, ki si ga je izbral že v domovini in zaradi ljubezni do slovenske tiskane besede. V njegovi tiskarni se namreč tiska kar lepo število slovenskih publikacij. Poleg tednika Svobodna Slovenija, mesečne revije Duhovno življenje s prilogami Božje stezice, Oznanilo, Vestnik protikomunističnih borcev, duhovska revija Omnes unum, zatem vrsta hrvatskih listov in revij ter brošur. V zadnjih letih tiska tudi Zbornik Svobodne Slovenije, najbolj reprezentativno knjigo slovenske ideološke emigracije.

Pri delu v tiskarni mu poleg žene g. Lojzke in sina Janeza pomaga še več slovenskih in argentinskih grafičnih delavcev ter strojnikov, ki imajo vsi v Vilku Čeču ne samo skrbnega in dobrega gospodarja, ampak tudi prijatelja. Vsi po svojih močeh doprinesejo svoje dele, da se tiskarsko podjetje Vilko vedno bolj uveljavlja tudi v argentinskem poslovnem svetu.

Ob njegovem šestdesetletnem življenjskem jubileju mu vsi njegovi prijatelji — stari še iz domovine, novi pa iz izseljenkega življenja — želijo vso srečo. Svojim voščilom pridružujejo najtoplejšo prošnjo Bogu, naj mu nakloni zlasti zdravje in še dolgo življenje, s tem pa izpolni tudi njegove želje, da bi s svojim delom lahko delal še naprej čast tako slovenskemu grafičnemu stanu, kakor tudi slovenskemu imenu v velikem svetu.

Vse to Vilku Čeču še prav posebno želi Svoboda Slovenija in mu kliče Bog ga živi še mnogo let!

SLOVENC I P O S V E T U

ZDRUŽENE DRŽAVE AMERIKE

Slovenski tečaj v New Yorku

Po slov. tečajih v Clevelandu, Milwaukeeju in Chicagu so dobili tedensko slovo. Zelo tudi v New Yorku in sicer pri fari sv. Cirila na 62 St. Mark's Place. Za pouk se je prijavilo 15 slovenskih otrok od 7 let naprej ter enako število mladine od 17 do 18 let. Pouku v obeh tečajih sta se posvetili z veliko ljubeznijo in požrtvovalnostjo gospodični Tamara Basajeva in Cirila Saksida. Pouk je v župnišču.

Tu se vsak petek zbirajo fantje in dekleta ter z zanimanjem poslušajo predavanja gđ. Tamare Basajeve iz slovenske literature, otroci od 7 let naprej pa imajo pouk ob sobotah popoldne. Te pa poučuje gđ. Saksidova.

V Clevelandu so imeli v soboto, 14. decembra gledališko prireditev. Igralci Slovenskega odra so postavili na oder velike dvorane šentviške fars Hofmannstalov misterij „Slehernik“, ki ga je za Slovence po Hofmannstalu priredil Oton Župancič.

Slovenci v Clevelandu in po vsej Ameriki so se 1. decembra hvaležno spominjali neutrudnega delavca v slovenskih prosvetnih, kulturnih, gospodarskih in socialnih ter dobroteljskih ustanovah pok. Antona Grdine ob šestih obletnici njegove smrti.

KANADA

Slovensko kat. akad. starešinstvo je priredilo v nedeljo, 24. novembra širši mesečni sestanek. Širši zato, ker so bili nanj poleg članov SKASA povabljeni tudi tisti nečlani, „ki jim je pri srcu usoda domovine“.

Udeleženci sestanka so se najprej oddolžili spominu umorjenega ameriškega predsednika Kennedyja, nato je pa govoril predsednik NO za Slovenijo dr. Miha Krek o „demokratski alternativi, ki naj nadomesti komunistično tiranijo v domovini“. Vsi udeleženci sestanka so pozorno sledili zanimivim izvajanjem g. dr. Kreka ter so ga ob koncu nagradili z živahnimi odobravanjem.

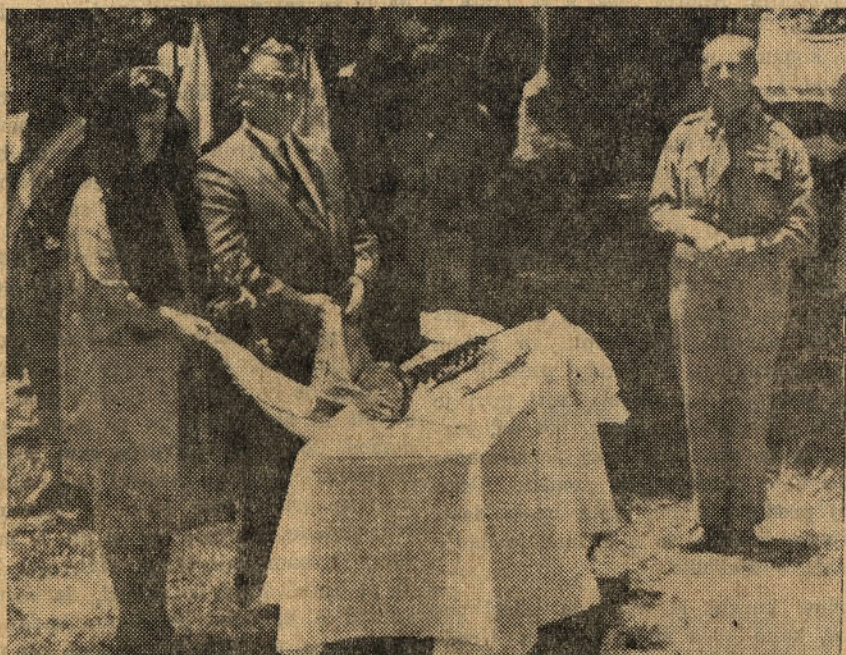
Slovenska šolska mladina, ki obisku je slovenski šolski tečaj v fari Marije Pomagaj v Torontu je priredila v decembru dva koncerta. Prvi je bil v soboto, 7. decembra, drugi pa v nedeljo, 8. decembra. Oba pod vodstvom dirigenta g. Toneta Zrnca.

PO ŠPORTNEM SVETU

Prav ob koncu prejšnjega leta je teniška reprezentanca ZDA premagala Avstralijo v finalni tekmi za Davisov pokal 3:2 in po štirih letih odvzela Avstraliji pokal, ki ga je leta 1900 podaril Davis za to tekmo. V zgodovini tekmovalja za ta pokal so ZDA osvojile pokal 19 krat, 23 pa zasedle 2. mesto. Avstralija je bila zmagovalca v 18 primerih, drugo mesto je zasedla v 14 primerih. Velika Britanija pa 9 in 7, Francija 6 in 3; Italija je bila druga dvakrat, po enkrat pa so zasedle drugo mesto Belgija, Japonska in Mehiko.

V jugoslovanski hokejski ligi letos po mnenju strokovnjakov stalni državni prvak Jesenice še ne bo imel resnega tekmeca. Pač pa je ljubljanska Olimpija izgubila precej možnosti za osvojitve drugega mesta. V drugem kolu je v Beogradu izgubila s Partizanom 2:5 (0:3, 0:1, 1:2) in Rdečo zvezdo 2:3 (0:2, 1:2, 0:0). Tretji slovenski zastopnik v ligi Kranjska gora pa ima možnost za uvrstitev v sredini lestvice.

Prapor Slovenske skavtske zveze

Z blagoslovitve prapora slovenskih skavtov v izseljenstvu dne 22. decembra 1963 v Buenos Airesu. Od leve proti desni: botra ga. Polonca Makek, boter g. Jože Leskovar, lastnik velikega elektrotehničnega podjetja v Bs. Airesu, na mizi skavtski prapor, zraven njega g. Marijan Trtnik, predsednik Slovenske skavtske zveze v izseljenstvu.

V Svobodni Sloveniji smo poročali o prireditvi Zveze slovenskih skavtov, na kateri je bil blagoslovljen in razvit prapor slovenskih skavtov.

Prapor so izdelali skavti in skavti-

nje sami. Načrte zanj je izdelal g. Makek Andrej po zamisli g. Marijana Trtnika. Prapor sam, to je vse vezenine, je skrbno izdelala tudi skavtinja ga. Polonca Makekova.

OBEVESTILA

Družabna pravda ob vstopu v novo leto ponovno prosi vse slovenske podjetnike, da naj v svojih podjetjih predvsem zaposlijo naše rojake, ki so brez dela. Družabna pravda je — kot doslej — pripravljena brezplačno posredovati delo. Zato prosimo podjetnike in sploh vsakogar, ki ve za kako službo, da javijo potrebo po delovni sili odborniku Družabne pravde Janezu Šestu (T. E.: 21-3292). Prav tako naj se obrnejo na imenovanega brezposelni rojaki.

Trenutno prosijo za službo: 1. oseba srednjih let za vsa uradniška dela ali kak potnik; 2. oseba, stara 50 let, vajena vseh ročnih del zlasti v lesni industriji.

Slovenski dom v San Martinu sporoča, da bo pustna družabna prireditev na pustno nedeljo — 9. februarja — popoldne v prostorih doma.

Vzajemni podporni sklad je socialna ustanova Slov. doma v San Martinu. Ob smrti člana dobi družina posmrtnino v znesku 6000 pesov. Za pokojnika se daruje sv. maša in na krsto se položi šopek rož. Ob smrti svojca pa dobi član posmrtnino v znesku 2000 pesov. Pogoj za vse te podpore pa je, da je prispevek v znesku 100 pesov na leto že plačan. Zato odbor Slov. doma prosi in priporoča vsemu članstvu, da prispevek takoj plača.

Odbor Našega doma v San Justu sprejema še do nadaljnjega prijave za oskrbnika. V poštev prihajajo v prvi vrsti družine ali zakonski par, ki bi prevzel v oskrbo prodajo hrane in pijske, kar bi poleg udobnega stanovanja

v prvem nastopu znatno povečalo njihove mesečne dohodke.

Interesenti se lahko javijo osebno ali po telefonu ob sredah in sobotah zvečer ter ob nedeljah dopoldne na naslov Hipolito Irigoyen 2756 San Justo. Telef. 621-1760

Dobitek božične rife Našega Doma v San Justo — moderno opremo za sprejemno sobo je zadel g. Jože Kržišnik.

Gospa Mira Semolič iz Liniersa ima v upravi Sv. Slovenije pismo iz domovine. Pošta ji ga ni mogla dostaviti zaradi pomanjkljivega naslova.

DRUŠTVENI OGLASNIK

Najvažnejša naloga društva Zedinjena Slovenija je, družiti slovenske demokratske sile in skrbeti za mir in enotnost med njimi. Poslovanje društvenega odbora v ta namen pa je zvezano s stroški. Dolžnost članov, pa tudi ostalih Slovencev, ki hočejo skupnosti dobro, je, da s svojimi rednimi prispevki delo društva omogočajo in pomagajo ohranjati živo občestvo, ki nam v svobodi nadomešča slovensko domovino. Uradne ure društvene pisarne: razen torka od 16 do 20; v nedeljo pa od 10,30 od 12.

Vedno več rojakov zaupa svoje prihranke SLOVENSKI HRANILNICI, ker so se prepričali, da so tako varno naloženi, dobro obrestovani in jih lahko dvignejo, kadar hočejo.

Informirajte se še Vi v naši pisarni: Avda. San Martín 263, Ramos Mejía pol kvadra od Slomškovega doma, ob sobotah od 16 do 20.

PORAVNAJTE ZAOSTALO NAROČNINO

NEDELJA, 26. JANUARJA

na

PRISTAVI v MORONU

Tradicionalna prireditev
„Duhovnega življenja“

Program:

- Ob 11,30 sv. maša za rajne in žive dobrotnike „Duhovnega življenja“
- Kosilo
- Živa beseda Slovincem — po magnetofonskem traku — rajnega ljubljanskega škofa dr. Gregorija Rožmana in nadškofa dr. Antona Vovka.
- Srečolov z nad 600 bogatimi dobitki, ki so jih darovali številni dobrotniki naše revije
- Nagradno žrebanje, za katerega je pripravljenih 10 lepih darov. Nagradnega žrebanja bodo deležni vsi tisti naročniki, ki bodo do žrebanja, ki bo po 6. uri zvečer, poravnali naročnino za leto 1964 in seveda za nazaj, če je še niso. Naročnina za revijo in njeno prilogo „Božje stezice“ je letos 650 pesov.
- Prijetno razvedrilo, solidna postrežba in veliko dobre volje
- Za otroke posebej pod vodstvom učiteljic: 1. Nagradno žrebanje vseh tistih, ki so v letu 1963 pisali v „Našo pošto“ v Božjih stezicah; 2. Igre in tekmovanja.

Rojaki! Slovenski list v tujini je naš ponos, naša moč in naša vez!

Podprimo ga in utrdimo! Poravnajmo naročnino in prihitimo na prireditev, ki je najstarejša med nami!

JAVNI NOTAR

Francisco Raúl Cascante

Escribano Público

Pta. baja, ofic. 2.

Cangallo 1642

T. E. 35-8827 Buenos Aires

Na zeleni Pristavi

Na pustno nedeljo, 9. 2. 1964

Pustna veselica

Spored:

Tarok — Gasilci — Prahistorični muzej — zažiganje pusta — ples (četvorka, poloneza, valček, polka, kolo, ringa-raj).

Za lakoto in žejo: vse preskrbljeno

Pripravlja
veselični odbor na Pristavi

Zdravnik

DR. LOJZE BERCE

Granaderos 61

Buenos Aires

zaradi počitnic od 1. do 25. februarja ne bo ordiniral

ADVOKAT

DR. JOŽE LOZAR

Tucumán 1438

T. E. 46-5458 in 40-5353

planta baja ofic. 2

Vsem prijateljem in znancem sporočava žalostno novico, da je umrl v domovini dne 26. decembra 1963 v 64. letu starosti najin stric gospod

Jože Gostič

operni pevec

Pokopali so ga na pokopališču na Homcu dne 28. decembra 1963.

V domovini žalujejo za njim brat, sestre, nečaki in nečakinje.

Priporočava ga vsem v molitev.

Buenos Aires, 10. januarja 1964.

Janez in Marijan Golob

Vsem prijateljem in znancem sporočava žalostno novico, da je v domovini umrl dne 22. decembra 1963 naš dragi oče

Franc Miklič

K zadnjemu počitku so ga položili dne 24. decembra 1963 ob številnem spremstvu na domačem pokopališču v Strugah pri Dobropolju.

V molitev ga priporočata v Argentini živeča sinova

Stane in Jože

v imenu ostalega sorodstva

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem sporočamo, da je 4. januarja 1964 zaspal v Gospodu po večletni bolezni v 78. letu starosti naš dragi

Arguštin Batagelj

žel. sprevodnik v pok.

Kamnje, Devin pri Trstu, Buenos Aires, januarja 1964.

Marija, roj. Vodopivec, žena

Slavimir, sin z družino

Vlasta, por. Legiša, z družino

Marian Marolt

Andrej iz Konjic

Ko je čez nekaj mesecev res prišel, sta ga bila Andrej in Lojze vesela in nista mogla drugače, kot da sta ga spremila v pivnico, kjer se je hotel častnik od dolge vožnje temeljito odpočiti. Odpočil se je pa tako, da sta ga morala potem Slovenca dobro podpirati, da ne bi padel; kajti Evropa je možaka še bolj navadila na moko kapljico; ni pil samo vina in žganih pijač, ampak se je domišljal še raznih mešanic, kot jih niti izvedeni šušteršič ni poznal. Pravil jima je tudi, kako so Evropejke lepe in pripravne in oba poslušalca sta se pri tem žalostno zamislila. On pa je zdaj vseh učenosti poln in bo šel skoraj reprezentirat Meksiko v Berlin, Pariz ali London, seveda skupaj z Andrejem, ki bo njegova desna roka. Seveda bo potem poklical za seboj tudi kolego šušteršiča, če bo hotel priti.

Še večkrat se je sestal z Andrejem, pa mu vedno pripovedoval, da so še neke ovire in da zunanji minister stvar mečka, pa bo že šlo. Andrej si ni delal posebnih skrbi, saj mu je zdaj ob gospodu Lojzetu in ob nemškem zdravniku tukaj kar znosno bilo. Mesto v novem nepoznanem kraju, bi mu pa najbrž res povzročilo novih skrbi. Branil bi se novega mesta sicer ne, ker delo v pisarni res ni bilo več vzdržljivo, da ni bilo zabave pri bolnikih in knjigah, ki se mu jih je nabralo že lep kup.

Po daljšem presledku je pa prišel Meksikanec enkrat nenavadno resen k Andreju. Povedal mu je, da s poslaniškim mestom v Evropi ni nič, pač pa je imenovan za generalnega konzula v Buenos Airesu, glavnem mestu Argentine na jugu Amerike. Mesto je menda lepo in živahno, celo večje kot meksikanska prestolnica, in kot že ime pove je tam dober zrak in ni tako vroče, kot v Meksiki. Na vso moč si je prizadeval, da bi Farčnika imenovali za njegovega tajnika, pa so rekli, da na takšno mesto ne spada tujec, pri tem še zaupnik nekdanjega cesarja, dasi cenišče Farčnikove sposobnosti. Če pa hoče sebi dobro, naj gre vendar z njim kot maiordomus; država mu bo nekaj plačevala; on sam je pa pripravljen dodati toliko, da se mu bo plača podvojila. V tisti Argentini se cedita mleko in med in tam dobiš pet krav za en groš. Dekleta so doli prav čedna in za Andreja je že skrajni čas, da se oženi, saj jih ima, čeprav ve, že štirideset.

Andrej se ni hotel takoj odločiti in je konzulu priporočil, naj si v Buenos Airesu najprej sam poišče nevesto, kar je pa Meksikanec odklonil, češ da on ni za takšne stvari. Pač pa naj Andrej vso zadevo dobro premisli, ker čez kakšen mesec bo treba iti na pot. Andrej se je konzulu lepo zahvalil za pozornost, vendar ga je prošil za teden dni pomisleka, kajti kakor gospod kon-

zul ve, on ne menja služb in službenih krajev kar tja v en dan; če se bo odločil za odhod v Argentino, bo ostal na svojem novem mestu dokler bo ta — pokazal je mezinice — migal.

S tem je bil konzul zadovoljen, Farčnik se je pa odločil, da bo najprej vprašal za svet šušteršiča in zdravnika, potem pa še kaj o Argentini poizvedel.

5.

Bilo je leta entisoč osemstosedemdesetega, trinajst let po smrti cesarja Maksimilijana. V nekem meksikanskem pristanišču je pristala iz Severne Amerike ladja, ki je bila namenjena dol na jug kontinenta. Pričakoval jo je že konzul v spremstvu Andreja, ki sta ju spremljala gospod Lojze in nemški zdravnik. Ob strani je stala čedna, ne več mlada mestičinja, ki je bila že v Meksiki konzulova kuharica in jo je hotel gospodar vzeti s seboj dol na jug. Lojze in zdravnik, ki sta spremljala popotnika do tu sem, sta prej Andreju prigovarjala, naj le gre s konzulom, kajti edino on bo znal na sicer dobre Meksikanca v tujem svetu tako paziti, da se ne bo preveč prevzel in ne preveč vdal v svoje slabosti. Zdravnik je zdaj še enkrat potegnil Andreja k sebi, mu zašepetal naslov zdravlil in rekel, naj zlasti skopari z opojnimi pijačami. Skoraj so si segli v roke, se objeli in poljubili; s kuharico sta se Lojze in zdravnik bolj na kratko poslovala in ladja je odplula.

Konzul in Andrej sta potovala v boljšem razredu, kuharica v slabšem. Vožnja ni bila nezanimiva, čeprav še daleč ne tako imenitna, kot takrat, ko je spremljal Andrej cesarja iz Trsta v Meksiko. V Buenos Airesu je pričakoval konzula njegov prednik, starejši gospod, ki se je pripravljati iti v pokoj. Peljal je novodošle na svoje stanovanje, ki je zavzemalo vso hišo v predmestju, ne daleč od uradnega poslopja konzulata. Prednikova hči jima je postregla najprej z matejem, potem z asadom in pričela uvajati kuharico v domačinske skrivnosti. Prednik sam pa je bil zelo vesel, da je novi konzul želel vso opremo hiše kupiti in potem zase uporabljati. V uradu prednik ni dosti konzulu razkazoval, kajti novi je gotovo sodobnejši uradnik, kot on, starina, ki je vse vodil bolj po domače; se bo že z uradništvom pomenil. Tako torej prednik in hči nista imela dosti prtljage, ko sta se s prihodnjo ladjo vračala v Meksiko.

Novi konzul je v uradu takoj pokazal, kako nova metla pometi. Uradniki so bili njegove vneme veseli, saj so že sami želeli, naj bi se poslovanje uredilo tako nekako, kot je na severno-amerikanskem konzulatu. Andrej je pa v prvem času skrbel predvsem za drugačno, ustrežnejšo opremo stanovanja, pri čemer mu je znatno pomagal spomin, kako je cesarica Carlota urejala dvorec Chapultepec.

Ko je potem konzul prvič povabil večjo družbo k sebi na dom, so ljudje kar strmeli, kako okusno je vse preu-

ESLOVENIA LIBRE

Editor responsable: Milos Stare
Redactor: José Kroselj
Redacción y Administración:
Ramón Falcón 4158, Buenos Aires
T. E. 69-9503
Argentina

FRANQUEO PAGADO
Concesión N° 5775
TARIFA REDUCIDA
Concesión N° 3824
Registro Nacional de la Propiedad
Intellectual No. 770.902

Naročnina Svobodne Slovenije za leto 1964: za Argentino \$ 800,—; za Severno Ameriko in Kanado 7 dolarjev, za pošiljanje z letalsko pošto 12 dolarjev.

Talleres Gráficos Vilko S. R. L., Estados Unidos 425, Bs. Aires. T. E. 33-7213

Tečaj valut v Bs. Airesu v torek, 14. januarja. Prodajna cena:

1 USA dolar		m\$N	132,10
1 angleški funt		„	369,75
100 italijanskih lir		„	21,24
100 avstr. šilingov		„	513,20
100 nemških mark		„	3.320,35

PROŠNJA!

Naročniki lista gg. Vlado Zlender, Jože Zavrsnik, prof. Franc Tavčar in ga. Carija Plej naj nam čimprej sporoče svoje nove naslove, da jim bomo lahko redno pošiljali Svobodno Slovenijo.

Veselični odbor na zeleni Pristavi prireja pustno veselico s plesom in maskarami.

O ustanovitvi „emigrantske gasilske župe“ je bilo govora že prejšnji teden. Danes bi obrazložili, kaj misli Veselični odbor pod „Prahistoričnim muzejem“.

V posebnem modernem paviljonu bodo razstavljeni redki predpotopni predmeti in pa razne zanimivosti iz egiptovske, grške, rimske dobe in ne nazadnje tudi iz naše slovenske zgodovine.

Tako bodo obiskovalci lahko videli na primer:

Okameneli les z Ognjene zemlje, star ok. 150 milj. let; rebro predpotopnega kostruna, staro ok. 125 milj. let; še dobro ohranjen zob dinosaura, čigar starosti naši dentisti ne morejo določiti; staro zidarsko žlico, ki so jo pozabili zidarji, ko so gradili Keopsovo piramido ob Nilu; židan robček, s katerim si je brisala solze egiptska kraljica Kleopatra, ko se je pustila piti od strupenega škorpiona; Gumijast škorenj, ki je ostal v blatu reke Rubicon, ko jo je Cezar prekorčil. Škorenj so našli slovenski begunci v Riccione; poročni prstan, ki ga je nataknil na prst lepi Ireni naš junak Iztok, kakor to stoji v romanu „Pod svobodnim soncem“; Damaščanka „ki je visela ob boku svitega Abduramana, predno je demagogu odrobil glavo, kakor je zapisal Anton Aškerc v „Čaši nesmrtnosti“; gosje pero, s katerim je dr. France Prešeren napisal prelepi sonet „Primčevi Juliji“; kol, s katerim je Krjavelj naravnal rebra svoji kozi; podkev, ki jo je izgubila Krpanova kobila pred Maroltovo hišo na Verdu, ko je prenašala vtiho-tapljeno sol.

In še drugih imenitnih stvari bo v muzeju, ki jih bo občinstvu iz posebne prijaznosti razlagal arheolog Mihajloff (Bolgar) v čisti slovenščini.

rejeno in niso hoteli verjeti, da se je vse zgodilo s prednikovimi predmeti. Kuharica, tudi Marina, kot Cortesova ljubica, je pa pripravila takšno večerjo, da bi se šel prednikov asado kar skrit. Drugače je bila pa molčeca in je vse ubogala, kar ji je Andrej svetoval. Nakupila sta tudi mendoškega vina, ki je začel tam ravno prav dobro uspevati, celo nekaj žganja ni manjkalo za boljše spanje, pa kaj, ko se je teh pijač posluževal najbolj konzul sam.

Drugo jutro so Andrejevi praški konzulu zelo koristili. Kmalu je začel konzul sam zahajati drugam v goste. Vozil ga je kočijaž in Andrej ga je spremljal kot neke vrste družabnik. Čimdalje je v družbi obsedel, tem več je pil in družabnik ga je moral siliti domov. Če je šel v družbo sam, je bilo še slabše. Zato je Andrej šel najrajši zraven; družba mu sicer ni bila najbolj pogodu, a zvedel je od nje le marsikaj iz buenosaireskega življenja. Tudi je začel Farčnik sumiti, da zahaja konzul h kakšnim ženskam; kadar ne tja, se pa ustavlja v pivnicah ob poti iz konzulata na dom. Sum o ženskah je bil kmalu potrjen, ko je gospodar prvič povabil te ženske na večerjo. Konzul se je kar z ugodljivo Marino pomenil, kakšno večerjo bo treba napraviti; Andreju o nameravanem obisku sploh nič povedal ni in je vse zvedel šele, ko so bile ženske že tu. Ni imel nobene prave volje delati jim družbo in se je plitvih razgovorov udeleževal le toliko, kolikor se jih je kot konzulov družabnik moral.